

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 3Co/246/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7714206325
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 06. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Hrib, PhD.
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7714206325.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Hriba, PhD. a členov senátu JUDr. Janky Kočišovej a JUDr. Slávky Maruščákovej v právnej veci navrhovateľa: CD R., s.r.o., O. vězňů XXXX/XX, G. M., XXX XX O. 1, Y. republika, T.: XXX XX XXX, zast. Y. Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave 811 09, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421 proti odporkyňi: Aurelia K., nar. XX.X.XXXX, bytom M. XXX, XXX XX M., o 769,17 eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Michalovce zo dňa 8.10.2014, č.k. 16C/69/2014-31 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

Odvolaním napadnutým rozsudkom súd návrh zamietol a účastníkom náhradu trov konania nepriznal.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že návrhom na uplatnenie pohľadávky si navrhovateľ uplatnil proti odporcovi právo na zaplatenie sumy 769,17 eur, ako zmenkovej istiny, ďalej na zaplatenie zmenkového úroku 0,25% denne zo sumy 769,17 eur od 20.6.2011 do zaplatenia a na zaplatenie 6% ročného úroku zo sumy 769,17 eur od 3.8.2011 do zaplatenia. Návrh odôvodnil tým, že je právnym nástupcom spoločnosti O. s.r.o., K. a od tejto nadobudol všetky práva zo zmenky, ktorú vystavil odporca dňa 29.10.2010 na zmenkovú sumu 769,17 eur so zmenkovým úrokom 0,25% denne od 20.6.2011 do zaplatenia pre spoločnosť O. s.r.o. Bratislava. Navrhovateľ sa tak stal indosatárom a indosovaná zmenka je vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Navrhovateľ po predložení zmenky odporcovi doposiaľ od odporcu, teda vystaviteľa, nedostal žiadnu sumu, preto si nároky zo zmenky uplatňuje v tomto konaní.

Odporkyňa s návrhom nesúhlasila.

Vykonaným dokazovaním súd zistil tento skutkový a právny stav.

Zo zmenky č. XXXXXXXXXX, ktorú navrhovateľ zaslal súdu spolu s návrhom, bolo zistené, že táto bola vystavená v M. dňa 29.10.2010 na zmenkovú sumu 769,17 € a odporca sa zaviazal, že ju zaplatí pri predložení na rad: O., s.r.o., O. XX, K., spolu so zmenkovým úrokom 0,25% denne od 20.6.2011. V zmenke je ďalej uvedené - splatné: O., s.r.o., O. XX, K. „bez protestu“, „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Na zmenke je ďalej aj podpis odporkyne ako vystaviteľa zmenky.

Z výpovede odporkyne bolo zistené, že od spoločnosti O..r.o., K., dostala úver niekedy v roku 2010 v sume 200,- eur, a bola z jej strany vystavená zmenka 769,17 eur na zabezpečenie úveru, ktorý už aj splatila, a preto si nie je vedomá žiadneho dlhu voči spoločnosti Pohotovosť, s.r.o.. Žiadala návrh zamietnuť, keďže sumu, ktorá je uvedená v zmenke - 769,17 eur, od O., s.r.o., nikdy ako pôžičku nedostala.

Navrhovateľ zaslal súdu vyjadrenie - doplnenie právnej argumentácie, a v tomto okrem iného uviedol, že v preskúmvanej veci podľa jeho názoru sa nejedná o prípad uplatňovania pohľadávky zjavne neopodstatnenej, ani o podanie zjavne neprípustného návrhu. Abstraktnosť záväzku zo zmenky má za následok, že zákon neviaže vznik zmenkových nárokov na žiadne iné okolnosti, než na splnenie formalít, ktoré predpisuje. Jedná sa teda o záväzok platobný, ktorý nie je viazaný na iné vzťahy, a teda ani na hospodárske dôvody jej vzniku. Podľa navrhovateľa preto neexistuje dôvod, na základe ktorého by súd mohol opodstatnene vykonať dokazovanie týkajúce sa obsahu kauzálnej zmluvy predchádzajúcej vystaveniu takejto zmenky. Nespornosť záväzku zo zmenky je daná tým, že majiteľ zmenky nemusí pri predkladaní zmenky na zaplatenie, ani neskôr pri jej vymáhaní, preukazovať nič iné, než to, že je vlastníkom zmenky. Navrhovateľ poukázal na to, že vznikom zmenky sa zakladá celkom samostatný záväzkový vzťah, ktorý existuje nezávisle na hospodárskom dôvode jeho vzniku. V prípade vystavenia zabezpečovacej zmenky tak existujú vedľa seba dva záväzky, a to jednak pôvodný záväzok a popri ňom záväzok zmenkový, a takáto zabezpečovacia zmenka má abstraktnú a nespornú povahu. V tomto prípade remitent ako prvý majiteľ zmenky indosamentom (rubopisom) previedol zmenku na nového majiteľa indosatára, a tento získal všetky práva zo zmenky, a to nie ako právny nástupca predchádzajúceho majiteľa, ale ako celkom originálny nadobúdateľ týchto práv. Za daného stavu, podľa navrhovateľa, dlžník, v pozícii spotrebiteľa nepreukázal, že nový majiteľ zmenky konal pri jej nadobúdaní vedome na jeho škodu.

Napokon poukázal navrhovateľ na to, že podľa zákona zmenkového a šekového je súd oprávnený skúmať len to, či zmenka obsahuje všetky náležitosti, ktoré sa musia pre jej platnosť zo zákona povinne do nej uviesť, nie však podmienky jej vystavenia, a ani jej neprípustnosť.

Podľa článku 2 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 zo dňa 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej Nariadenie č. 861/2007), toto nariadenie sa uplatňuje v občianskych a obchodných veciach pri cezhraničných sporoch bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu, v ktorých hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu, nepresahuje 2 000,- eur, bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné ani správne veci, ani na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci.

Podľa článku 4 ods. 4 Nariadenia č. 961/2007, ak sa súd alebo tribunál domnieva, že informácie, ktoré poskytol navrhovateľ, nie sú dostatočne jasné alebo primerané, alebo ak tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nie je správne vyplnené, a pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, dá navrhovateľovi možnosť tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky doplniť alebo opraviť, alebo predložiť týmto orgánom určené doplňujúce informácie alebo dokumenty, alebo vziať pohľadávku späť, a to v lehote určenej týmto orgánom. Na tento účel súd alebo tribunál použije tlačivo B, ako je uvedené v prílohe II.

Ak sa pohľadávka zdá zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, alebo ak navrhovateľ tlačivo návrhu na uplatnenie pohľadávky nedoplnil alebo neopravil v rámci určenej lehoty, návrh sa zamietne.

Podľa bodu 13 Nariadenia č. 861/2007, pojmy „zjavne neopodstatnené“ v kontexte zamietnutia pohľadávky a „neprípustné“ v kontexte zamietnutia návrhu by sa mali určiť v súlade s vnútroštátnym právom.

Podľa § 75 zákona č. 191/1950 Zb. z. o zmenkách a šekoch, v znení neskorších predpisov, vlastná zmenka obsahuje: 1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina spísaná; 2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu; 3. údaj zročnosti; 4. údaj miesta, kde sa má platiť; 5. meno toho, komu alebo na rad koho sa má platiť; 6. dátum a miesto vystavenia zmenky; 7. podpis vystaviteľa.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. z. zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov (ďalej ZZŠ), každú zmenku, i keď nebola vystavená na rad, možno previesť indosamentom (rubopisom).

Podľa § 5 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. z. zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov, v zmenke zročnej na videnie alebo na určitý čas po videní môže vystaviteľ ustanoviť zúrokovanie zmenkovej sumy. V inej zmenke platí táto doložka za nenapísanú.

Podľa § 48 ods. 1 bodu 2 zákona č. 191/1950 Zb. z. zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov, majiteľ môže postihom žiadať: šesťpercentné úroky odo dňa zročnosti.

Podľa § 33 ods. 1 zákona č. 191/1950 Zb. z. zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov, zmenku možno vystaviť: na videnie, na určitý čas po videní, na určitý čas po dате vystavenia, na určitý deň.

Podľa § 33 ods. 2 zákona č. 191/1950 Zb. z. zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov, zmenky s iným časom zročnosti alebo s postupnou zročnosťou sú neplatné.

Súd poukazuje nato, že náležitosťou zmenky musí byť údaj splatnosti (§ 1 bod 4 zák. č. 191/1950 Zb. z. a § 75 bod 3 citovaného zákona), pričom Zmenka môže byť vystavená (§ 33 ods. 1): bod (1) na videnie (na nahliadnutie), bod (2) na určitý čas po videní (nahliadnutí), bod (3) na určitý čas po dátume vystavenia, bod (4) na určitý čas.

Zmenky s inou dobou splatnosti alebo so splatnosťou postupnou sú neplatné (§ 33 ods. 2).

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané. Podľa § 53 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka, za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok,

aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Z ustanovenia § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, v znení neskorších predpisov, v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom (Zákon zmenkový a šekový č. 191/1950 Zb.) Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojim obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

V tomto konaní bolo preukázané, že právny predchodca navrhovateľa - O., s.r.o., K., uzavrel s odporcom úverovú zmluvu dňa 29.10.2010 a bol odporcovi poskytnutý úver 200 eur. Toho istého dňa veriteľ zabezpečil svoj záväzkový vzťah zo zmluvy o úvere tak, že odporkyňa vystavila zmenku č. 900300805, na zmenkovú sumu 769,17 eur, s tým, že ju zaplatí pri predložení na rad: O., s.r.o., aj so zmenkovým úrokom 0,25% denne od 20.6.2011, a že zmenka je splatná v lehote 4 rokov od vystavenia pri jej predložení. Odporkyňa je nepochybne v tomto konaní v postavení spotrebiteľa - v zmysle vyššie citovaného § 52 ods. 1 OZ a predmetná úverová zmluva je zmluvou spotrebiteľskou. V čase vystavenia predmetnej zmenky bol účinný vyššie citovaný § 4 ods. 6 zák. č. 258/01 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, podľa ktorého. Je nepochybné, že v tomto prípade zmenka na sumu 769,17 eur, ktorá bola vystavená odporkyňou ako dlžníčkou, na zabezpečenie predmetného úveru 200 eur, poskytnutého jej zo strany veriteľa, čiže právneho predchodcu navrhovateľa, bola vystavená v rozpore s § 4 ods. 6 zák. č. 258/01 Z.z.. Zmenková suma v čase vyplatenia zabezpečenej zmenky totiž prevýšila zákonom povolené maximum - teda 30% zo sumy nesplateného spotrebiteľského úveru s príslušenstvom, keďže 30% zo sumy 200 eur je 60 eur a zmenková suma je v tomto prípade 769,17 eur. V zmysle cit. zák. ustanovenia, takúto zmenku, teda vyplnenú v rozpore s citovaným zákonným ustanovením, veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať, čo platí aj pre prípad zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky. Bolo preukázané, že predmetná zmenka je vyplnená v rozpore s § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z., následkom čoho je, že navrhovateľ, ako právny nástupca veriteľa, nie je oprávnený si uplatniť akýkoľvek úrok z tejto zmenky. Zabezpečenie predmetného úveru už spomínanou zmenkou, v tomto prípade odporuje zákonu, konkrétne § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z., a je preto v zmysle vyššie citovaného § 39 OZ neplatným právnym úkonom, z ktorého nevznikajú žiadne práva a povinnosti. Súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že navrhovateľ nie je oprávnený uplatňovať si akékoľvek nároky z predmetnej zmenky voči odporcovi, a z tohto dôvodu návrh navrhovateľa zamietol.

O náhrade trov konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 1 O.s.p..

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie navrhovateľ.

Navrhovateľ odvolanie odôvodnil tým, je vlastníkom cenného papiera (má len zmenku), ktorý nadobudol na základe indosamentu. Žiadne iné informácie, či dokumenty navrhovateľ k zmenke nemá a v zmysle

platného právneho poriadku ani nepotrebuje mať na to, aby mohol uplatňovať práva s týmto cenným papierom spojené. Požadovanie iných dokumentov ako originálu zmenky pri uplatnení zmenkového nároku, predovšetkým pri uplatnení nároku zo strany indosatára, je neprípustné a nezákonné.

V danej veci súd mohol a mal rozhodnúť o práve na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva len z predloženej zmenky. Z uskutočnených prednesov sporových strán počas písomnej fázy konania (koncentračná zásada v zmysle čl. 5 Nariadenia) a vykonaného dokazovania vedeného na základe návrhov sporových strán, nevyplynula potreba vykonať ďalšie nenavrnuté dôkazy.

Je potrebné uviesť, že súd musí k otázke vykonania iných ako účastníkmi navrhnutých dôkazov pristupovať vyvážené, aby nedošlo k narušeniu rovnosti strán v spore. Svoj postup musí v odôvodnení rozhodnutia náležite zdôvodniť. V danom konaní svoj postup súd vôbec nezdôvodnil.

Predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorý inkorporuje v listine ako takej samo právo navrhovateľa. Vo vzťahu k navrhovateľovi ako indosatárovi je preto jediným legitimizačným prostriedkom, ktorý nie je možné ničím iným nahradiť.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu navrhovateľ žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok Okresného súdu Michalovce zo dňa 8.10.2014, sp.zn. 16C/69/2014 tak, že návrhu na uplatnenie pohľadávky v celom rozsahu vyhovie a prizná navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 51,45 eur bez DPH za podané odvolanie a 8,04 eur bez DPH režijný paušál.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) prejednal odvolanie podľa § 212 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.

Odvolací súd s v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia a konštatuje správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Len na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd považuje za potrebné uviesť.

Zásadnou otázkou, ktorú bolo potrebné v odvolacom konaní posúdiť je to, či navrhovateľom predložená zmenka bola vystavená v rozpore s ust. § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z..

V konaní súd prvého stupňa dospel k správneému záveru, že zmenka predložená navrhovateľom je vyplnená v rozpore s § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z. a teda navrhovateľ ako právny nástupca veriteľa nie je oprávnený uplatňovať si akékoľvek nároky z predmetnej zmenky.

Podľa § 4 ods. 6 zák. č. 258/2001 Z.z., v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. 8) Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30% istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Súd prvého stupňa preto postupoval správne, ak návrh zamietol.

Odvolací súd z uvedených dôvodov rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal, pretože navrhovateľ nebol v odvolacom konaní úspešný a odporcovi v odvolacom konaní trovy nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté rozhodnutím senátu Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.